

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

1. ด้านกายภาพ

1.1 ที่ตั้ง

จังหวัดขอนแก่นตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง ระหว่าง 100-200 เมตร มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) 445 กิโลเมตร หรือทางรถไฟสายกรุงเทพฯ-หนองคาย 450 กิโลเมตร มีพื้นที่ 10,885.99 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,803,744 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 ภูมิประเทศ

1) บริเวณที่สูงทางตะวันตก ภูมิประเทศส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ภูเขาในเทือกเขาตองพญาเย็น บางส่วนเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นถึงลอนเล็ก สภาพภูมิประเทศแบบนี้ครอบคลุมบริเวณอำเภอสีชมพู ภูผาม่าน ภูเวียง หนองเรือ อุบลรัตน์ และพื้นที่ด้านทิศตะวันตกของอำเภอเขาสนกวาง น้ำพอง เมือง บ้านฝาง และมัญจาคีรี

2) บริเวณที่ราบสูงตอนกลาง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น มีทั้งตอนสลับที่นา บางส่วนเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ สภาพภูมิประเทศแบบนี้ครอบคลุมบริเวณอำเภอกระนวนตอนกลาง และบริเวณตะวันออกของอำเภอเขาสนกวาง อำเภอน้ำพอง และพื้นที่ทางทิศเหนือของอำเภอเมือง

3) บริเวณแอ่งโคราช ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น มีทั้งตอนสลับที่นา และบางส่วนเป็นที่ราบลุ่ม บางส่วนเป็นพื้นที่สูง บริเวณนี้บางส่วนอยู่ในลุ่มน้ำชีครอบคลุมบริเวณตอนกลางถึงตอนล่างของอำเภอเมือง มัญจาคีรี ตอนล่างของอำเภอบ้านฝาง และครอบคลุมพื้นที่อำเภอพระยืน บ้านไผ่ ชนบท แวงใหญ่ แวงน้อย หนองสองห้อง เปือยน้อย และพล

1.3 ภูมิอากาศ

ในรอบปี 255 8 อุณหภูมิสูงสุดวัดได้ 4 1.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ 11.6 องศาเซลเซียส สามารถเปรียบเทียบอุณหภูมิได้ตามตารางทำนองนี้

ตาราง : อุณหภูมิเปรียบเทียบย้อนหลัง 10 ปี พ.ศ. 2549- 2558

ปี	อุณหภูมิสูงสุดเซลเซียส	อุณหภูมิต่ำสุดเซลเซียส	อุณหภูมิเฉลี่ย
2549	39.3	12.0	25.70
2550	41.1	12.6	27.00
2551	38.5	11.9	26.00
2552	39.6	10.2	27.80
2553	41.2	13.5	27.41
2554	39.3	11.6	26.17
2555	39.0	15.0	27.11
2556	41.8	11.6	27.70
2557	40.3	10.2	27.30
2558	41.0	11.6	27.58

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

1.4 ปริมาณน้ำฝน

สถิติข้อมูลปริมาณน้ำฝนของจังหวัดขอนแก่น โดยศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียง-เหนือตอนบน เปรียบเทียบย้อนหลัง 10 ปี (2549 - 2558) ฝนตกมากที่สุดปีพ.ศ. 2550 วัดได้ 1,378.8 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก 101 วัน ฝนตกน้อยที่สุดในปี พ.ศ. 2556 วัดได้ 943.1 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ ฝนตก 109 วัน และในปี 2558 วันที่มีฝนตกปริมาณสูงสุดคือ วันที่ 2 มิถุนายน มีปริมาณน้ำฝนอยู่ที่ 104.7

ตาราง : ปริมาณน้ำฝนเปรียบเทียบย้อนหลัง 10 ปี พ.ศ. 2549-2558

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก
2549	1,201.5	108
2550	1,378.9	101
2551	1,274.5	135
2552	1,039.5	104
2553	1,230.1	110
2554	1,338.8	131
2555	1,039.4	100
2556	943.1	109
2557	973.0	104
2558	1,006.1	105

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

2.ด้านการเมือง/การปกครอง

2.1 การปกครอง

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ได้แบ่งการบริหารราชการแผ่นดิน เป็น 3 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยจังหวัดขอนแก่นมี ส่วนราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) ราชการส่วนภูมิภาค

- ราชการส่วนภูมิภาค 33 ส่วนราชการ

- การปกครองแบ่งออกเป็น 26 อำเภอ 202 ตำบล 2,331 หมู่บ้าน 389 ชุมชน

2) ราชการส่วนท้องถิ่น มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม 225 แห่ง แยกเป็น

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง

- เทศบาลนคร 1 แห่ง คือ เทศบาลนครขอนแก่น

- เทศบาลเมือง 6 แห่ง คือ เทศบาลเมืองเมืองพล

เทศบาลเมืองชุมแพ เทศบาลเมืองบ้านไผ่ เทศบาลเมืองศิลา เทศบาลเมือง
กระนวน และเทศบาลเมืองบ้านทุ่ม

- เทศบาลตำบล 78 แห่ง

- องค์การบริหารส่วนตำบล 139 แห่ง

3) ราชการส่วนกลางและรัฐวิสาหกิจ 227 หน่วยงาน

3.ประชากร

จังหวัดขอนแก่น มีประชากร จำนวน 1,797,457 คน แยกเป็นชาย 887,576 คน หญิง 909,881 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองขอนแก่น มีจำนวน 143,439 คน ส่วนอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอเปือยน้อย มีจำนวน 14,131 คน จำนวนบ้าน 593,791 หลัง

ตาราง : ข้อมูลจำนวนประชากรและจำนวนบ้านในจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2559

ที่	อำเภอ	ประชากร (คน)			จำนวนบ้าน
		ชาย	หญิง	รวม	
1	เมืองขอนแก่น	71,180	72,259	143,439	56,735
2	บ้านฝาง	25,095	25,089	50,184	15,409
3	พระยืน	12,270	12,639	24,909	7,005
4	หนองเรือ	41,760	42,297	84,057	21,686
5	ชุมแพ	41,720	41,458	83,178	23,648
6	สีชมพู	37,280	37,291	74,571	21,346
7	น้ำพอง	42,089	41,869	83,958	22,846
8	อุบลรัตน์	20,374	20,212	40,586	9,987
9	กระนวน	34,145	34,249	68,394	18,845
10	บ้านไผ่	35,997	36,246	72,243	20,975
11	เปือยน้อย	7,137	6,994	14,131	3,522
12	พล	37,562	38,036	75,598	20,965
13	เวียงใหญ่	12,081	12,323	24,404	6,047
14	เวียงน้อย	19,414	19,525	38,939	10,673
15	หนองสองห้อง	36,030	35,998	72,028	18,971
16	ภูเวียง	34,549	34,620	69,169	18,743
17	มัญจาคีรี	33,620	33,931	67,551	19,910
18	ชนบท	19,958	20,409	40,367	10,897
19	เขาสวนกวาง	21,447	5,930	10,761	10,686
20	ภูผาม่าน	9,839	9,750	19,589	5,542
21	ซำสูง	9,154	9,313	18,467	4,937

ที่	อำเภอ	ประชากร (คน)			จำนวนบ้าน
		ชาย	หญิง	รวม	
22	โคกโพธิ์ไชย	10,771	10,642	21,413	6,212
23	หนองนาคำ	11,852	11,958	23,810	6,199
24	บ้านแฮด	12,965	13,127	26,092	7,704
25	โนนศิลา	10,531	10,478	21,009	5,941
26	เวียงเก่า	9,882	10,060	19,942	5,269
รวม		887,576	909,881	1,797,457	593,791

ที่มา : ข้อมูลประชากรและหลังคาเรือน จาก web site ระบบสถิติทางการทะเบียน ณ เดือนพฤษภาคม 2559

4. สภาพเศรษฐกิจ

4.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขอนแก่น

➤ จังหวัดขอนแก่นมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ในปี 2558 จังหวัดขอนแก่น มีรายได้ประชากรต่อคนต่อปี เท่ากับ 107,065 ขยายตัวร้อยละ 12.5 จากที่ขยายตัวร้อยละ 0.5 ในปีที่ผ่านมา ดังแสดงตามตาราง

ตาราง : แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวม ตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๕ (หน่วย : ล้านบาท)

สาขาการผลิต	2550 (2007)	2551 (2008)	2552 (2009)	2553 (2010)	2554 (2011)	2555 (2012)
ภาคเกษตร	12,643	13,027	15,767	17,563	17,673	16,362
สาขาเกษตรกรรมการล่าสัตว์และการ ป่าไม้	11,875	12,375	14,974	16,748	16,833	15,967
สาขาประมง	768	652	793	814	840	395
ภาคนอกเกษตร	102,986	112,512	125,410	133,044	137,599	141,421
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	1,417	1,432	1,460	1,297	1,402	1,316
การผลิตอุตสาหกรรม	43,635	50,528	54,492	60,167	60,976	53,132
สาขาไฟฟ้า ประปา และโรงแยกก๊าซ	2,069	2,077	2,489	2,589	2,580	3,900
สาขาก่อสร้าง	6,613	5,611	8,692	8,208	7,222	6,767
สาขาการขนส่งการขายปลีกฯ	111,669	11,889	13,547	14,610	15,056	24,345
สาขาโรงแรมและภัตตาคาร	1,360	1,531	1,621	1,873	2,085	1,100
สาขาการขนส่งสถานที่เก็บสินค้าและ การคมนาคม	3,329	3,280	3,719	3,402	3,686	1,871
สาขาตัวกลางทางการเงิน	5,066	5,225	5,511	5,642	6,408	11,587
สาขาบริการด้านอาหารมทรัพย์ฯ	5,346	7,414	8,961	8,313	8,396	10,891
สาขาการบริหารราชการฯ	7,037	6,503	6,627	7,600	8,418	8,376
สาขาการศึกษา	1,855	12,705	13,618	14,440	15,824	12,075
สาขาการบริการด้านสุขภาพและสังคม	2,555	3,056	3,307	3,702	4,188	5,110
สาขาการให้บริการด้านชุมชนสังคมฯ	965	1,057	1,121	1,087	1,226	722
สาขาลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	70	204	246	112	130	227
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	115,629	125,539	141,177	150,606	55,272	157,783
ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	161,962	66,934	74,989	79,639	81,884	107,065
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	1,866	1,867	1,883	1,891	1,896	1,741
จำนวนประชากร (1,000 คน)						

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4.2 อุตสาหกรรม

มีโรงงานอุตสาหกรรมได้รับอนุญาต และแจ้งประกอบกิจการ จำนวนทั้งสิ้น 4,191 โรงงาน เงินทุน 110,592.00 บาท คนงาน 56,063 คน แยกตามจำพวกโรงงานได้ดังนี้

หมวดอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด 10 อันดับแรกของจังหวัดขอนแก่น ได้แก่

1. อุตสาหกรรมการเกษตร จำนวน	2,763 โรงงาน
2. อุตสาหกรรมโลหะ จำนวน	238 โรงงาน
3. อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ จำนวน	220 โรงงาน
4. อุตสาหกรรมขนส่ง จำนวน	177 โรงงาน
5. อุตสาหกรรมอาหาร จำนวน	177 โรงงาน
6. อุตสาหกรรมอื่นๆ จำนวน	136 โรงงาน
7. อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล จำนวน	103 โรงงาน
8. อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ จำนวน	71 โรงงาน
9. อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน จำนวน	52 โรงงาน
10. อุตสาหกรรมสิ่งทอ จำนวน	42 โรงงาน

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดขอนแก่น ปี 2558

มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับ ใบอนุญาต และแจ้งประกอบกิจการที่ใช้แรงงานตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป แยกได้ดังนี้

1. โรงงานที่ใช้คนงานตั้งแต่ 100 - 299 คน จำนวน	103 โรงงาน
2. โรงงานที่ใช้คนงานตั้งแต่ 300 - 499 คน จำนวน	25 โรงงาน
3. โรงงานที่ใช้คนงานตั้งแต่ 500 - 999 คน จำนวน	12 โรงงาน
4. โรงงานที่ใช้คนงานตั้งแต่ >1,000 คนขึ้นไป จำนวน	11 โรงงาน

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ปี 2558

4.3 เกษตรกรรม

จังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่การเกษตร 4,219,427 ไร่ (ร้อยละ 62.02 ของพื้นที่จังหวัด) โดยพืชที่สำคัญ คือ ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน และสัตว์เศรษฐกิจสำคัญ คือ โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ และโคนม ดังนี้

พืชเศรษฐกิจ

ข้าวนาปี มีเนื้อที่ปลูก 2,364,435 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 2,077,701 ไร่ ผลผลิตรวม 711,730 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 343 กิโลกรัมต่อไร่

ข้าวนาปรัง มีเนื้อที่ปลูก 40,277 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 39,079 ไร่ ผลผลิตรวม 20,387 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 522 กิโลกรัมต่อไร่

มันสำปะหลัง มีเนื้อที่ปลูก 199,439 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 195,052 ไร่ ผลผลิตรวม 639,185 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 3,277 กิโลกรัมต่อไร่

อ้อย มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 569,934 ไร่ ผลผลิตรวม 6,309,164 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 11,070 กิโลกรัมต่อไร่

ปศุสัตว์

โคเนื้อ	ผลผลิตรวม	38,950	ตัว
โคนม	ผลผลิตรวม	31,927	ตัน
สุกร	ผลผลิตรวม	155,735	ตัว
ไก่เนื้อ	ผลผลิตรวม	9,689,242	ตัว

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 2558

ประมง

จังหวัดขอนแก่นมี ครั้วเรือที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด จำนวน 43,987 ครั้วเรือ ในเนื้อที่ 35,111 ไร่ มีบ่อจำนวน 32,375 บ่อ และ 2,736 กระชัง ปริมาณการจับสัตว์น้ำจืดจำนวน 7,775,163 กิโลกรัม มูลค่ารวมทั้งสิ้น 341,448,633 บาท

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดขอนแก่น ปี 2558

4.4 การเงินการธนาคาร

เป็นที่ตั้งของธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสถาบันการเงินพิเศษของรัฐ ได้แก่ ธ.เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธ.ออมสิน ธ.อาคารสงเคราะห์ ธ.พัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ธ.เพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ธ.อิสลามแห่งประเทศไทย รวมทั้ง ธ.พาณิชย์สาขาหลักและสาขาย่อย รวมทั้งสิ้น 122 แห่ง

เมื่อพิจารณาข้อมูล ณ สิ้นปี 2558 มียอดเงินฝาก 93,503.0 ล้านบาท สินเชื่อ 133,707.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปีทั้งยอดเงินฝากและสินเชื่อ

ตาราง : เงินรับฝาก และเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2552-2558

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	สำนักงาน (แห่ง)	เงินฝาก	สินเชื่อ
2552	88	58,576.6	68,946.8
2553	96	63,004.0	80,900.0
2554	103	67,490.0	94,205.0
2555	107	82,479.0	116,695.0
2556	112	86,994.0	137,732.0
2557	119	89,807.0	146,769.0
2558	122	935,503.0	133,707.0
2559 (สิ้น ก.ค.59)	122	95,360	133,829

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

4.5 การท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว เป็นศูนย์กลางการประชุมสัมมนา (MICE City) การคมนาคมสะดวกทั้งทางรถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน พื้นที่ฟรี WiFi ในที่สาธารณะ จำนวน 661 จุด สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ ไม่เพียงแต่ส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางไมซ์ในภูมิภาคเท่านั้น ขอนแก่นยังไต่ระดับขึ้นไปถึงระดับสากลอีกด้วย โดยเป็นสื่อกลางในการผสมผสานโอกาสการติดต่อธุรกิจในหมู่ผู้เข้าร่วมงานนานาชาติ อาทิ งานประชุม APEC Ministerial Meeting, International Conference on Humanities and Social Sciences และ Thai-ASEAN Trade Fair ที่จัดขึ้นท่ามกลางกลิ่นอายวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ การต้อนรับอย่างดีเยี่ยม และอีเวนต์ที่สนุกสนานและน่าตื่นเต้นมากมายในภูมิภาค จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวและผู้มาประชุมสัมมนา รวมถึงรายได้จากการท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตาราง : สถิติการท่องเที่ยว พ .ศ. 2553-2558

ปี	2554	2555	2556	2557	2558p
จำนวนนักท่องเที่ยวรวม (คน)	2,048,346	2,120,092	2,356,736	2,392,986	2,493,113
- ชาวไทย	2,014,680	2,082,763	2,316,175	2,352,917	2,452,004
- ชาวต่างประเทศ	33,666	37,329	37,329	40,561	41,109
รายได้รวมจากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	7,794.20	8,560.1	9,588.13	9,942.41	10,756.4
- รายได้จากชาวไทย	7,646.0	8,385.6	9,398.07	9,747.38	10,548.6
- รายได้จากชาวต่างประเทศ	148.2	174.4	190.06	195.03	207.8
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)	1,159.06	1,343.1	1,287.15	1,318.81	1,363.6
- นักท่องเที่ยว	1,234.56	1,343.1	1,375.40	1,412.40	1,465.0
- นักทัศนอาจร	797.67	824.8	843.66	859.90	889.0
สถานประกอบการที่พักแรม					
- จำนวนห้อง	5,555	5,790	6,801	6,588	6,603
- จำนวนผู้เข้าพักแรม (คน)	1,088,876	1,153,506	1,352,768	1,389,655	1,462,423

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว

3.6 พลังงาน

มีโรงงานผลิตเอทานอล 2 แห่ง โดยมีกำลังการผลิตจากมันสำปะหลัง 130,000 ลิตร/วัน และจากกากน้ำตาล 150,000 ลิตร/วัน สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง 667 แห่ง สถานีบริการก๊าซธรรมชาติ (NGV) จำนวน 8 แห่ง สถานีบริการก๊าซ LPG 64 แห่ง และร้านจำหน่ายก๊าซหุงต้ม (LPG) 650 แห่ง

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดขอนแก่น ปี 2558

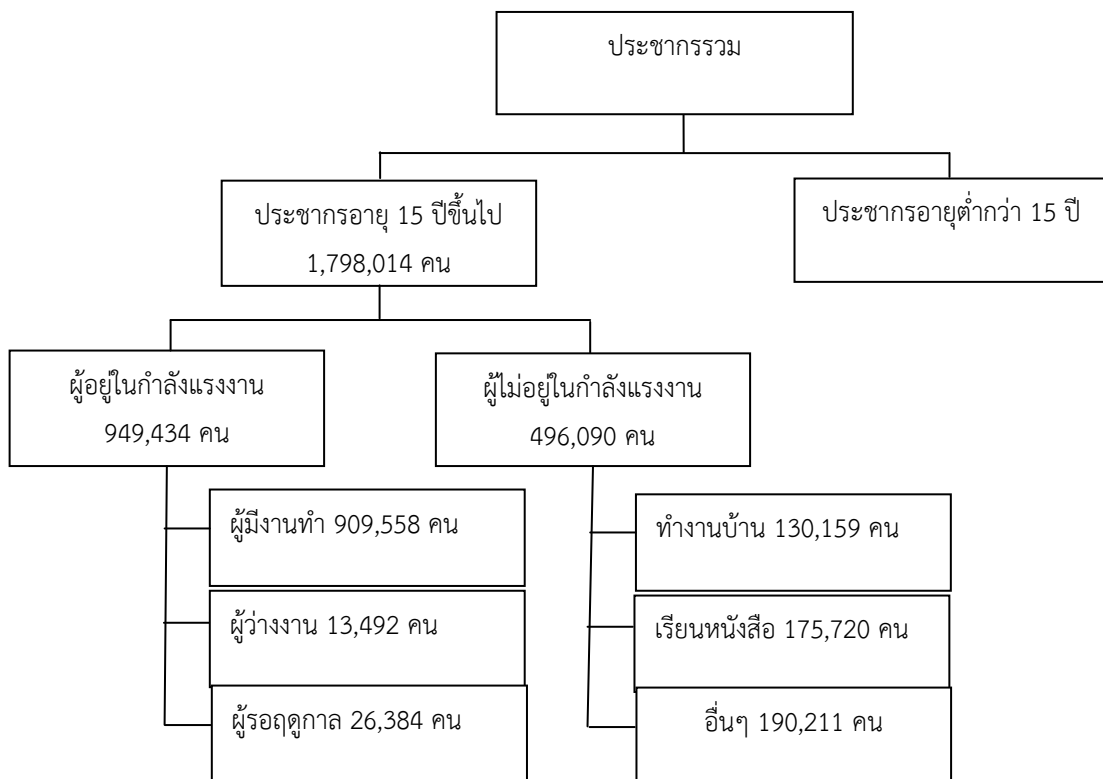
5. สภาพทางสังคม

5.1 แรงงาน

จากผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาส 1/2559 (มกราคม-มีนาคม) พบว่ามีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,798,014 คน เป็นผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 1,445,524 คน คิดเป็นร้อยละ 80.40 ของประชากรรวมทั้งสิ้น เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานมีจำนวน 949,434 คน คิดเป็นร้อยละ 65.68 ของผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยแบ่งเป็นผู้มีงานทำจำนวน 909,558 คน คิดเป็นร้อยละ 95.80 ผู้ว่างงานจำนวน 13,492 คน คิดเป็นร้อยละ 1.42 และผู้ที่รอฤดูกาลจำนวน 26,384 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน ส่วนผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานมีจำนวน 496,090 คน คิดเป็นร้อยละ 34.32 ของผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป แบ่งเป็นกลุ่มทำงานบ้านจำนวน 130,159 คน คิดเป็นร้อยละ 26.24 เรียนหนังสือจำนวน 175,720 คน คิดเป็นร้อยละ 35.42 และอื่นๆ จำนวน 190,211 คน คิดเป็นร้อยละ 38.34 ของผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน

ส่วนผู้มีอายุที่ต่ำกว่า 15 ปี มีจำนวน 352,490 คน คิดเป็นร้อยละ 19.60 ของประชากรรวมทั้งสิ้น

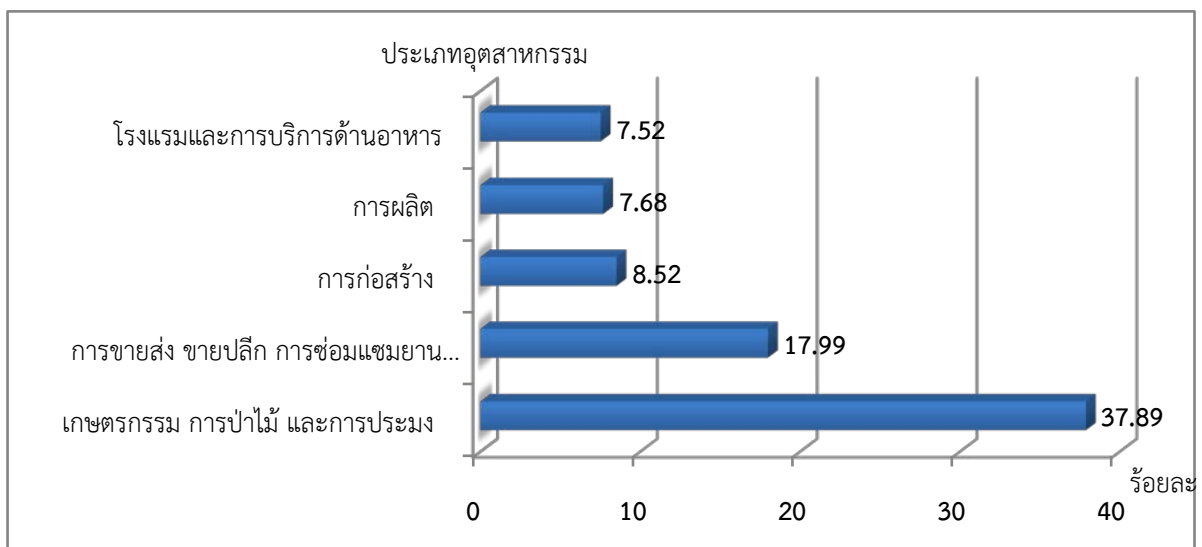
ผังแสดงโครงสร้างแรงงาน

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 1/2559 (มกราคม - มีนาคม)

การมีงานทำ จากจำนวนผู้มีงานทำทั้งสิ้น 909,558 คน เป็นชายจำนวน 502,316 คน คิดเป็นร้อยละ 55.23 หญิงจำนวน 407,242 คน คิดเป็นร้อยละ 44.77 เมื่อพิจารณาตามประเภทอุตสาหกรรมพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ทำงานในสาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง มีจำนวน 344,605 คน คิดเป็นร้อยละ 37.89 ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ รองลงมาคือ การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และรถจักรยานยนต์ มีจำนวน 163,643 คน คิดเป็นร้อยละ 17.99 การก่อสร้าง มีจำนวน 77,450 คิดเป็นร้อยละ 8.52 การผลิต มีจำนวน 69,889 คน คิดเป็นร้อยละ 7.68 กิจกรรมโรงแรมและการบริการด้านอาหาร มีจำนวน 68,427 คน คิดเป็นร้อยละ 7.52

แผนภูมิ : ร้อยละของผู้มีงานทำ จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ไตรมาส 1/2559 (5 อันดับแรก)

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 1/2559 (มกราคม - มีนาคม)

การจัดหางานในประเทศ มีผู้ขึ้นทะเบียนสมัครงานทั้งสิ้น 3,990 คน ตำแหน่งงานว่าง 3,129 อัตราผู้ขึ้นทะเบียนหางานทำได้รับการบรรจุงานจำนวน 3,344 คน คิดเป็นร้อยละ 83.80 ของผู้ขึ้นทะเบียนทั้งหมด

มีผู้ลงทะเบียนสมัครงานมีจำนวนทั้งสิ้น 3,990 คน ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาจำนวน 1,354 คน คิดเป็นร้อยละ 33.93 รองลงมาคือปริญญาตรี จำนวน 1,223 คน คิดเป็นร้อยละ 30.65 ประถมศึกษาจำนวน 684 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 ระดับ ปวส. จำนวน 442 คน คิดเป็นร้อยละ 11.08 ระดับ ปวช. จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 6.49 ระดับอนุปริญญา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.15 และระดับอื่นๆ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 0.55

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 2 (เมษายน - มิถุนายน) ปี 2558

แรงงานต่างด้าว จังหวัดขอนแก่นมี แรงงานต่างด้าวที่ได้ รับอนุญาตให้ทำงาน ณ เดือนมิถุนายน 2558 รวมทั้งสิ้น 3, 058 คน แยกเป็นแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรว่าด้วยกฎหมายคนเข้าเมือง และคนต่างด้าวบนพื้นที่สูง มีจำนวนทั้งสิ้น 853 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเภทชั่วคราว จำนวน 761 คน คิดเป็นร้อยละ 89.21 และรองลงมาเป็นการส่งเสริมการลงทุน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 7.62 ส่วนคนต่างด้าวมาตรา 12 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 3.17

หมายเหตุ คนต่างด้าว (MOU) หมายถึง คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ภายใต้ข้อตกลงว่าด้วยการจ้างแรงงานระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับ รัฐบาลแห่งชาติอื่น

การจัดหางานต่างประเทศ จังหวัดขอนแก่นมีจำนวนแรงงานที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงาน ต่างประเทศ ไตรมาสที่ 2 ปี 2558 (เมษายน - มิถุนายน) จำนวนทั้งสิ้น 776 คน แยกเป็นนายจ้างพาไป ทำงาน จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 40.34 บริษัทจัดหางานจัดส่ง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 30.67 เดินทางด้วยตนเองจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 19.07 กรมการจัดหางานจัดส่ง 60 คน คิดเป็นร้อยละ 7.73 และฝึกงาน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 2.19

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 2 (เมษายน - มิถุนายน) ปี 2558

5.2 การศึกษา

ในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดขอนแก่นโรงเรียน จำนวน 1,121 แห่ง แยกเป็นสังกัด สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,091 แห่ง และสังกัด กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 30 แห่ง

ตาราง : จำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษา ในระบบโรงเรียน จำแนกระดับการศึกษาและเพศปีการศึกษา 2558 (ภาคเรียนที่ 1)

เพศ	ระดับการศึกษา							
	รวม	ต่ำกว่า ประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ปวช./ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
รวม	357,446	44,260	120,105	64,522	41,929	34,350	42,734	9,546
ชาย	178,746	22,740	62,069	33,501	17,424	21,154	17,851	4,007
หญิง	178,700	21,520	58,036	31,021	24,505	13,196	24,883	5,539

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ

ตาราง : จำนวนผู้เรียน/นักศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ปีงบประมาณ 2558

ระดับการศึกษา	ชาย	หญิง	รวม
การส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ	69,594	73,198	142,792
การศึกษาขั้นพื้นฐาน	29,660	38,550	68,210
การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ทักษะชีวิต และสังคม	5,463	8,642	14,105

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ส่วนใหญ่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ตามตารางแสดง
ด้านล่างนี้

ตาราง : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558

ระดับ	วิชา				
	ภาษาไทย	สังคมศึกษา	ภาษาอังกฤษ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์
จังหวัดขอนแก่น	47.81	41.04	41.12	46.89	37.74

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ตาราง : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555-2558

ปีการศึกษา	วิชา				
	ภาษาไทย	สังคมศึกษา	ภาษาอังกฤษ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์
จังหวัดขอนแก่น					
ปีการศึกษา 2555	53.33	46.20	27.92	25.91	34.34
ปีการศึกษา 2556	42.90	38.43	29.25	24.46	37.17
ปีการศึกษา 2557	34.58	45.55	26.79	28.49	37.47
ปีการศึกษา 2558	42.12	44.89	29.28	31.05	36.44

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ตาราง : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555-2558

ปีการศึกษา	วิชา				
	ภาษาไทย	สังคมศึกษา	ภาษาอังกฤษ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์
จังหวัดขอนแก่น					
ปีการศึกษา 2555	45.63	36.25	20.47	21.19	33.00
ปีการศึกษา 2556	48.11	32.91	23.66	19.06	29.72
ปีการศึกษา 2557	50.16	35.75	21.75	20.27	31.86
ปีการศึกษา 2558	47.82	39.03	23.11	25.03	32.91

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

จังหวัดขอนแก่นมี สถาบันระดับอุดมศึกษา จำนวน 15 แห่ง โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 11 แห่ง นอกจากนี้มีศูนย์พัฒนาระบบจีไอเอส (GIS) ที่ใหญ่เป็นอันดับต้นของประเทศ สำหรับโรงเรียน ดูที่ th.wikipedia.org หัวข้อ [รายชื่อโรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น](#)

1) โรงเรียนมัธยม สพม.	จำนวน 84 แห่ง
2) โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	จำนวน 17 แห่ง
3) โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น	จำนวน 11 แห่ง
4) โรงเรียนสาธิต	จำนวน 2 แห่ง
5) โรงเรียนนานาชาติ	จำนวน 1 แห่ง
6) โรงเรียนเอกชน	จำนวน 12 แห่ง

5.3 สาธารณสุข

1) มีสถานบริการสาธารณสุข ประกอบด้วย โรงพยาบาล 31 แห่ง เป็นโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 22 แห่ง มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2 แห่ง กระทรวงกลาโหม 1 แห่ง กรมอนามัย 1 แห่ง กรมสุขภาพจิต 1 แห่ง กรมการแพทย์ 1 แห่ง เอกชน 3 แห่ง

1.1) สถานบริการสาธารณสุข สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

1. โรงพยาบาลขอนแก่น (รพศ.)	ขนาด	867	เตียง	1	แห่ง
2. โรงพยาบาลสิรินธร จังหวัดขอนแก่น (รพท.)	ขนาด	250	เตียง	1	แห่ง
3. โรงพยาบาลชุมชน	ขนาด	120	เตียง	1	แห่ง
	ขนาด	90	เตียง	2	แห่ง
	ขนาด	60	เตียง	5	แห่ง
	ขนาด	30	เตียง	12	แห่ง
4. โรงพยาบาลชุมชนเปิดใหม่				4	แห่ง
5. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	248				แห่ง
6. ศูนย์แพทย์ (สังกัดโรงพยาบาลขอนแก่น)				4	แห่ง
(ศูนย์แพทย์ชาตะผดุง ศูนย์แพทย์ประชาสโมสร ศูนย์แพทย์มิตรภาพ และ ศูนย์แพทย์ชุมชนวัดหนองแวงพระอารามหลวง					
7. ศูนย์อนามัยที่ 6					
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	ขนาด	60	เตียง	1	แห่ง
8. โรงพยาบาลธัญญารักษ์ขอนแก่น	ขนาด	140	เตียง	1	แห่ง
9. โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์	ขนาด	372	เตียง	1	แห่ง
1.2) หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น					
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	26				แห่ง
1.3) สถานบริการสาธารณสุข สังกัดกระทรวงอื่น					
1. โรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ขนาด	1,220	เตียง	1	แห่ง
2. ศูนย์หัวใจสิริกิติ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ขนาด	200	เตียง	1	แห่ง
3. โรงพยาบาลค่ายศรีพัชรินทร จังหวัดขอนแก่น	ขนาด	30	เตียง	1	แห่ง
4. ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล					
-	- ศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 1 เทศบาลนครขอนแก่น				
-	- ศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 3 บ้านโนนชัย				
-	- ศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 5 บ้านหนองใหญ่				

1.4)	สถานบริการสาธารณสุขเอกชน	
	1. โรงพยาบาลเอกชน 3 แห่ง ได้แก่	
	(1) โรงพยาบาลขอนแก่นราม ขนาด 199 เตียง	
	(2) โรงพยาบาลราชพฤกษ์ ขนาด 50 เตียง	
(	3) โรงพยาบาลกรุงเทพขอนแก่น ขนาด 89 เตียง	
	2. คลินิกเวชกรรม 211 แห่ง	
	3. คลินิกเวชกรรมเฉพาะทาง 85 แห่ง	
	4. คลินิกทันตกรรม 70 แห่ง	
	5. คลินิกทันตกรรมเฉพาะทาง 3 แห่ง	
	6. คลินิกเทคนิคการแพทย์ 12 แห่ง	
	7. คลินิกกายภาพบำบัด 5 แห่ง	
	8. คลินิกการพยาบาลและผดุงครรภ์ 136 แห่ง	
	9. คลินิกการแพทย์แผนไทย 15 แห่ง	
	10. คลินิกการแพทย์แผนไทยประยุกต์ 1 แห่ง	
	11. สหคลินิก 4 แห่ง	
	12. ร้านขายยาแผนปัจจุบัน 271 แห่ง	
	13. ร้านขายยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จ 65 แห่ง	
	14. ร้านขายยาแผนโบราณ 48 แห่ง	
1.	5) หน่วยงานบริหารและศูนย์วิชาการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	
(1)	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น 1 แห่ง	
	(2) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 26 แห่ง	
	(3) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น	
	(4) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น	
(5)	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6	
(6)	ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ขอนแก่น	
	(7) สำนักงานสนับสนุนบริการสุขภาพ เขต 7 จังหวัดขอนแก่น	
	(8) ศูนย์วิศวกรรมกรรมการแพทย์ที่ 2 ขอนแก่น	
	(9) สถาบันพัฒนาการเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	

5.4 บุคลากรด้านสาธารณสุข

จังหวัดขอนแก่นมีบุคลากรด้านสาธารณสุขสังกัดภาครัฐและเอกชน แยกเป็นแพทย์
จำนวน 1,194 คน ทันตแพทย์ จำนวน 260 คน เภสัชกร จำนวน 277 คน รายละเอียดตามตารางแสดง
ด้านล่างดังนี้

ตาราง : เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2558

อำเภอ	เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์					ประชากรต่อเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ 1 คน				
	แพทย์	ทันต แพทย์	เภสัชกร	พยาบาล	พยาบาล เทคนิค	แพทย์	ทันต แพทย์	เภสัชกร	พยาบาล	พยาบาล เทคนิค
รวมยอด	541	163	231	2,687	57	3,324	11,031	7,784	669	31,544
เมืองขอนแก่น	360	75	97	1,180	35	1,139	5,469	4,229	348	11,719
บ้านฝาง	5	4	5	59	1	10,975	13,719	10,975	930	54,874
พระยืน	4	3	4	53	-	8,695	11,594	8,695	656	-
หนองเรือ	6	5	7	82	-	15,615	18,738	13,384	1,143	-
ชุมแพ	44	7	12	171	2	2,812	17,676	10,311	724	61,865
สีชมพู	7	4	6	52	-	11,208	19,615	13,076	1,509	-
น้ำพอง	12	9	12	114	1	9,493	12,657	9,493	999	113,916
อุบลรัตน์	5	3	4	54	-	8,927	14,878	11,159	827	-
กระนวน	13	5	9	94	-	6,075	15,796	8,776	840	-
บ้านไผ่	12	6	11	107	3	8,416	16,832	9,181	944	33,664
เปือยน้อย	4	2	3	34	-	5,029	10,057	6,705	592	-
พล	8	6	10	113	7	10,881	14,508	8,705	770	12,436
เวียงใหญ่	3	1	3	46	1	9,857	29,572	9,857	643	29,572

5.5 ศาสนาและวัฒนธรรม

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา 2,357 แห่ง ประกอบด้วย วัด 1,425 แห่ง สำนักสงฆ์ 872 แห่ง โบสถ์คริสต์ 51 แห่ง มัสยิด 8 แห่ง และโบสถ์ซิกข์ 1 แห่ง

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดขอนแก่น

การดำเนินงานในด้านการส่งเสริม และอนุรักษ์วัฒนธรรม ได้จัดให้มีศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จำนวน 127 แห่ง โครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน 45 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 12 แห่ง ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม 79 แห่ง ศูนย์วัฒนธรรมในสถานศึกษา 26 แห่ง องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย สภาวัฒนธรรมจังหวัด 1 แห่ง สภาวัฒนธรรมอำเภอ 26 แห่ง สภาวัฒนธรรมตำบล 199 แห่ง สภาวัฒนธรรมหมู่บ้าน 2,337 แห่ง

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น 2557

6.ระบบบริการพื้นฐาน

6.1 เส้นทางคมนาคม

- ทางรถยนต์มีทางหลวงแผ่นดินผ่านพื้นที่จำนวน 10 สายได้แก่
  - ทางหลวงหมายเลข 2 : สระบุรี-นครราชสีมา-ขอนแก่น-อุดรธานี-หนองคาย
  - ทางหลวงหมายเลข 12 : ขอนแก่น-เพชรบูรณ์
  - ทางหลวงหมายเลข 23 : แยกจากทางหลวงหมายเลข 2 ผ่านอำเภอบ้านไผ่ (ขอนแก่น -มหาสารคาม)
  - ทางหลวงหมายเลข 201 : ขอนแก่น-ชัยภูมิ-เลย
  - ทางหลวงหมายเลข 207 : ขอนแก่น-บุรีรัมย์
  - ทางหลวงหมายเลข 208 : ขอนแก่น-มหาสารคาม
  - ทางหลวงหมายเลข 209 : ขอนแก่น-กาฬสินธุ์
  - ทางหลวงหมายเลข 228: ขอนแก่น-หนองบัวลำภู
  - ทางหลวงหมายเลข 229: ขอนแก่น-ชัยภูมิ
  - ทางหลวงหมายเลข 230: ถนนวงแหวนรอบนอก (ทางเลี่ยงเมือง)
- ทางรถไฟเส้นทางจากกรุงเทพฯ-หนองคายขนานกับทางหลวงหมายเลข 2 หรือถนนมิตรภาพผ่านอำเภอในเขตพื้นที่ คืออำเภอลาดบัวหลวง บ้านไผ่ บ้านแฮด เมือง น้ำพอง และ เขาสวนกวาง
- ทางเครื่องบินมีท่าอากาศยานพาณิชย์ 1 แห่ง ห่างจากตัวเมือง 8 กิโลเมตร มีเที่ยวบินวันละ 36 เที่ยวบิน

6.2 การสื่อสารและโทรคมนาคม

จังหวัดขอนแก่นมีที่ทำการไปรษณีย์ จำนวน 28 แห่ง แยกเป็นประเภทรับฝาก (ปทฝ.) 4 แห่ง และประเภทรับ-จ่าย (ปทจ.) 24 แห่ง ด้านโทรศัพท์ ในปี 2558 จังหวัดขอนแก่นมีจำนวนเลขหมายที่มีผู้เช่าจำนวน 61,596 เลขหมาย เป็นของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) จำนวน 51,058 เลขหมาย และบริษัท สัมปทาน จำนวน 10,538 เลขหมาย

ตาราง : การให้บริการโทรศัพท์ ปี 2554-2558

(หน่วย : เลขหมาย)

รายการ	2554	2555	2556	2557	2558
เลขหมายโทรศัพท์ที่มี^{1/}					
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	92,704	92,908	93,381	92,445	92,626
บริษัทสัมปทาน	37,634	37,694	37,694	37,604	37,604
เลขหมายโทรศัพท์ที่มีผู้เช่า^{1/}					
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	66,706	62,845	60,478	56,205	51,058
ธุรกิจ	6,743	6,299	6,123	5,780	5,412
บ้านพัก	50,781	48,010	45,968	42,384	38,216
ราชการ	5,647	5,945	5,999	5,928	5,775
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	607	618	621	624	622
โทรศัพท์สาธารณะ ^{2/}	2,928	1,973	1,706	1,428	981
ระบุประเภทไม่ได้	-	-	61	61	52
บริษัทสัมปทาน	20,029	17,672	15,058	12,422	10,538

หมายเหตุ : 1/ จำนวนเลขหมายของโทรศัพท์สาธารณะแสดงข้อมูลเฉพาะที่บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ดำเนินการเอง ไม่รวมที่บริษัท ทีโอที จำกัด(มหาชน) เช่าตู้/เครื่อง และที่ให้สิทธิแก่ กสท.

: 2/ แสดงข้อมูลเฉพาะที่ บริษัท ทีโอที จำกัด(มหาชน) ดำเนินการไม่รวมที่บริษัท ทีโอที จำกัด(มหาชน) เช่าตู้/เครื่อง และที่ให้สิทธิแก่ กสท.

ที่มา : บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

ในปี 2558 ประชากร จังหวัดขอนแก่นที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป มีการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ เพิ่มขึ้นจาก ปี 2557 จากเดิมร้อยละ 36.11 34.95 และ 80.27 เป็นร้อยละ 38.13 39.19 และ 83.32 ตามลำดับ

ตาราง : จำนวนประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ที่มีการใช้งาน

คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ พ.ศ. 2556-2558

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร	จำนวน (คน)			ร้อยละ		
	2556	2556	2558	2556	2557	2558
การใช้คอมพิวเตอร์	564,755	591,291	625,947	31.92	36.11	38.13
ใช้อินเทอร์เน็ต	480,602	572,370	643,300	27.16	34.95	39.19
การใช้โทรศัพท์มือถือ	1,324,294	1,314,566	1,367,739	74.84	80.27	83.32

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

6.3 ประปา

การประปา มีสำนักงานประปาอยู่ในพื้นที่ จำนวน 9 แห่ง ให้บริการจ่ายน้ำประปา 8 แห่ง ได้แก่ สำนักงานประปาขอนแก่น บ้านไผ่ ชุมแพ น้ำพอง ชนบท กระนวน หนองเรือ และเมืองพล จำนวนผู้ใช้ น้ำรวม 178,445 ราย กำลังการผลิตที่ใช้งาน 8 ,700 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง ปริมาณน้ำผลิต 67,659,495 ลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำจำหน่าย 46,713,920 ลูกบาศก์เมตร

ตาราง : การใช้น้ำประปาจังหวัดขอนแก่น

สำนักงานประปา	กำลังการผลิต (ลบ.ม./ ชั่วโมง)	น้ำที่ผลิตได้ (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่ จำหน่ายแก่ผู้ใช้ (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่จ่าย เพื่อสาธารณ ประโยชน์และ รั้วไหล (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่ ใช้ในระบบ (ลบ.ม.)	ผู้ใช้น้ำ (ราย)
รวมยอด	8,700	67,659,495	46,713,920	16,862,504	4,083,072	178,445
สำนักงานประปาขอนแก่น	5,300	42,075,774	29,145,017	9,792,704	3,138,054	92,000
สำนักงานประปَاب้านไผ่	450	3,835,048	2,862,334	817,544	155,170	12,398
สำนักงานประปาชุมแพ	800	5,529,300	3,291,024	1,969,942	268,335	14,939
สำนักงานประปาน้ำพอง	500	5,379,915	3,683,230	1,597,469	99,216	17,734
สำนักงานประปาชนบท	430	3,410,415	2,454,501	831,267	124,647	12,922
สำนักงานประปากระนวน	250	2,354,240	1,785,894	512,282	56,064	11,086
สำนักงานประปาหนองเรือ	490	2,450,650	1,656,380	653,884	140,385	8,006
สำนักงานประปาเมืองพล	480	2,624,153	1,835,540	687,412	101,201	9,360

ที่มา : สำนักงานการประปาสวนภูมิภาคเขต 6 จังหวัดขอนแก่น 2558

6.4 ไฟฟ้า

จังหวัดขอนแก่น มีแหล่งผลิตไฟฟ้าที่สำคัญ คือ โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ และโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมน้ำพอง ในปี 2558 มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 571,829 ราย ปริมาณจำหน่ายกระแสไฟฟ้าจำนวน 2,094,112,136.74 กิโลวัตต์ / ชั่วโมง

ตาราง : การใช้ไฟฟ้าจังหวัดขอนแก่น ปี 2554 - 2558

ประเภทผู้ใช้ไฟฟ้า	2554	2555	2556	2557	2558
จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	451,618	453,684	471,763	514,005	571,829
การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (หมื่นกิโลวัตต์/ชั่วโมง)					
รวม	169,540.87	197,594.95	248,989.32	164,822.16	209,411.21
ที่อยู่อาศัย	55,304.30	63,776.83	80,811.34	48,922.88	71,040.98
สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม	101,356.93	114,920.75	159,140.57	114,102.01	133,068.52
สถานที่ราชการและสาธารณะ	9,696.65	17,907.67	8,150.02	601.57	4,085.41
อื่น ๆ	3,182.99	989.70	887.39	1,195.70	1,216.31

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดขอนแก่น

7. ทรัพยากรธรรมชาติ

7.1 ทรัพยากรดิน

พื้นที่ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 10,885.99 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6.8 ล้านไร่ จะแบ่งเป็นพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกษตร พื้นที่รกร้างว่างเปล่า พื้นที่เมือง และพื้นที่แหล่งน้ำ

ตาราง : การใช้พื้นที่และการถือครองที่ดิน พ.ศ. 2551-2557

(หน่วย : ไร่)

ปี	เนื้อที่ทั้งหมด ¹	เนื้อที่ป่าไม้ ²	เนื้อที่ทางการเกษตร					เนื้อที่ใช้ประโยชน์นอกการเกษตร
			ที่นา	ที่พืชไร่	ที่ไม้ยืนต้น	ที่สวนผักและไม้ดอกไม้ประดับ	การใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่นๆ	
2551	6,803,744	804,600	2,846,194	921,992	107,566	14,611	365,565	1,743,216
2552	6,803,744	804,600	2,806,321	987,687	95,940	14,827	366,042	1,728,327
2553	6,803,744	804,600	2,798,099	948,590	91,244	15,293	366,303	1,779,615
2554	6,803,744	804,600	2,798,596	947,864	90,880	15,386	366,589	1,779,827
2555	6,803,744	804,600	2,798,596	947,864	90,880	15,386	366,589	1,779,827
2556	6,803,744	713,922	2,798,161	948,012	91,021	15,482	366,751	1,870,395
2557	6,803,744	730,582	2,798,377	948,181	91,013	15,505	366,498	1,853,588

หมายเหตุ : ปรับฐานข้อมูลเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจากภาพถ่ายออร์โธรีปี 2545

ที่มา : 1/กรมแผนที่ทหาร

: 2/กรมป่าไม้

: 3/สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

7.2 แหล่งน้ำ

(1) น้ำผิวดิน

จังหวัดขอนแก่นอยู่ในเขตของกลุ่มน้ำหลัก 2 กลุ่มน้ำ คือ กลุ่มน้ำมูลและกลุ่มน้ำชี พื้นที่กลุ่มน้ำมูล ได้แก่ กลุ่มกลุ่มน้ำสาขาที่ไหลลงลำห้วยแอก ลำห้วยสะเทต และลำพังชู ในส่วนพื้นที่กลุ่มน้ำชี ได้แก่ กลุ่มกลุ่มน้ำที่ไหลลงอ่างเก็บน้ำอุบลรัตน์ กลุ่มกลุ่มน้ำที่ไหลลงลำน้ำพองตอนล่าง กลุ่มกลุ่มน้ำที่ไหลลงแม่น้ำชี และกลุ่ม กลุ่มน้ำสาขาลำปาวตอนบน โดยมีลำน้ำสายหลักที่ไหลผ่านจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ลำน้ำพอง ลำน้ำเชิญ และลำน้ำชี ซึ่งสามารถแบ่งพื้นที่จังหวัดขอนแก่นทั้งหมดออกเป็น 11 กลุ่มน้ำ และปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายเดือนที่เกิดจากพื้นที่ รับน้ำของจังหวัดขอนแก่นทั้ง 11 กลุ่มน้ำย่อยสรุปได้ ดังนี้

ตาราง : ข้อมูลกลุ่มน้ำจังหวัดขอนแก่น

ลำดับที่	กลุ่มน้ำย่อย	ขนาดพื้นที่		ปริมาณน้ำรายปีเฉลี่ย (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ย (ล้าน ลบ.ม.)
		(ตร.กม.)	ร้อยละ		
1	กลุ่มน้ำห้วยแอก	859.39	7.89	248.64	120.93
2	กลุ่มน้ำลำสะเทต	77.86	0.72	33.19	11.83
3	กลุ่มน้ำพังชู	189.89	1.74	70.10	26.86
4	กลุ่มน้ำชีส่วนที่ 2	350.49	3.22	578.10	37.29
5	กลุ่มน้ำชีส่วนที่ 3	3,244.00	29.80	5,331.65	362.23
6	กลุ่มน้ำลำห้วยสามหมอก	98.29	0.90	40.35	15.58
7	กลุ่มน้ำพองตอนบน	2,150.49	19.76	536.56	411.78
8	กลุ่มน้ำพองตอนล่าง	2,194.42	20.16	545.74	359.69
9	กลุ่มน้ำลำปาวตอนบน	95.52	0.88	39.40	26.38
10	กลุ่มน้ำเชิญ	1,168.57	10.73	321.73	174.53
11	กลุ่มน้ำห้วยสายบาตร	457.06	4.20	146.42	87.82
รวม		10,885.98	100.00	7,891.87	1,634.92

ที่มา : โครงการชลประทานขอนแก่น 2556

ปริมาณน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำชี

จากการรวบรวมข้อมูลปริมาณน้ำท่าจากสถานีวัดน้ำท่าที่อยู่ใน ลุ่มน้ำชีทั้งหมด 32 สถานี พบว่า ปริมาณน้ำท่าของแม่น้ำชีส่วนใหญ่จะมีมากในช่วงเดือนสิงหาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน และมีปริมาณน้อยในช่วงฤดูแล้งโดยเดือนที่มีปริมาณน้ำท่าสูงสุดได้แก่ช่วงเดือนกันยายนและตุลาคม ส่วนลุ่มน้ำย่อยที่อยู่ในลุ่มน้ำมูลพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จะมีปัญหาการขาดแคลนน้ำมากพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูแล้งเนื่องจากปริมาณน้ำท่าที่เกิดจากลุ่มน้ำมีน้อย และยังไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำขนาดกลาง จังหวัดขอนแก่นมีลำน้ำที่สำคัญไหลผ่าน 3 สาย ดังนี้

1) **ลำน้ำพอง** มีต้นกำเนิดจากภูกระดึงและเทือกเขาสันปันน้ำของกลุ่มน้ำป่าสักกับลุ่มน้ำชี ไหลผ่าน อ.ภูกระดึง จ.เลย และ อ.อุบลรัตน์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น และไหลบรรจบแม่น้ำชีที่ อ.เมือง จ.ขอนแก่น มีการก่อสร้างเขื่อนอุบลรัตน์กั้นลำน้ำพอง ที่ อ.อุบลรัตน์ เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าและการชลประทาน มีพื้นที่ชลประทาน ประมาณ 258,000 ไร่ โดยการก่อสร้างฝายหนองหวายเพื่อทดน้ำ ที่ อ.น้ำพอง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาหนองหวาย ลำน้ำพองสามารถแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1.1) **ลำน้ำพองตอนบน** ซึ่งอยู่เหนือเขื่อนอุบลรัตน์ ลำน้ำสาขาประกอบด้วย หนองโก ลำน้ำพวย ห้วยทรายขาว ลำน้ำมอ ห้วยแกน และห้วยชำจาน ซึ่งไหลลงเขื่อนอุบลรัตน์

1.2) **ลำน้ำพองตอนล่าง** ซึ่งอยู่ท้ายเขื่อนอุบลรัตน์ ลำน้ำสาขาประกอบด้วย ห้วยทราย ห้วยคุ่มมูม ห้วยยาง ห้วยโจด ห้วยเสือเต็น ห้วยเสียว ห้วยแก้วคุด ห้วยใหญ่ ห้วยสายบาตร และห้วยพระคือ

2) **ลำน้ำเชิญ** มีต้นกำเนิดจากสันปันน้ำของกลุ่มน้ำป่าสักและลุ่มน้ำชี ใน จ.ชัยภูมิ และ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น และไหลลงเขื่อนอุบลรัตน์ที่ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น

3) **ลำน้ำชี** มีต้นกำเนิดจากสันปันน้ำของกลุ่มน้ำป่าสักและลุ่มน้ำชี ใน จ.ชัยภูมิ ไหลเข้าสู่จังหวัดขอนแก่น บริเวณ อำเภอแวงน้อย ไหลผ่านอำเภอแวงใหญ่ อำเภอชนบท อำเภอภูผาชีรี อำเภอบ้านไผ่ และอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ไหลผ่าน จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดยโสธร และบรรจบแม่น้ำมูล ที่จังหวัดอุบลราชธานี ความยาว 900 กม. ในสภาพปัจจุบันน้ำท่าจากแม่น้ำชีไหลผ่านแม่น้ำมูลประมาณ 8.752 ล้าน ลบ.ม. ต่อปี

(2) น้ำบาดาล

แหล่งน้ำบาดาลในลุ่มน้ำชี ส่วนใหญ่อยู่ในชั้นหินแข็ง (Consolidated rock) ของหินชุดโคราชและหินภูทอก ในพื้นที่น้ำใต้ดินแทรกตัวอยู่ในหินเหล่านี้ตามรอยแตกและรอยต่อของหิน อีกทั้งหน่วยหินมหาสารคามมีลักษณะพิเศษ คือ มีชั้นหินเกลือแทรกอยู่หลายชั้นจึงทำให้น้ำบาดาลในลุ่มน้ำชีมีความแปรผันไม่แน่นอนทั้งปริมาณและคุณภาพ แม้ในบริเวณที่ใกล้เคียง เช่น กรณีบาดาล ๒บ่อ ที่อยู่ใกล้กันบ่อหนึ่งอาจเจาะผ่านรอยแตกของหินทำให้น้ำมาก แต่อีกบ่อหนึ่งแห้งเพราะบังเอิญไม่พบรอยแตกของหินเลย เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้การแปลความจากหลุมเจาะหรือจากแผนที่น้ำใต้ดินจึงมีโอกาสผิดพลาดได้มาก ทั้งด้านอัตราการให้น้ำและคุณภาพของน้ำบาดาล

จำนวนบ่อบาดาล

• บ่อน้ำบาดาลทั้งหมด จำนวน	11,611	บ่อ
• บ่อน้ำบาดาลใช้การได้ ใช้การได้	9,862	บ่อ
• บ่อน้ำบาดาลใช้การได้ สภาพน้ำ จืดกร่อย	4,180	บ่อ
• บ่อน้ำบาดาลใช้การได้ น้ำจืด	3,970	บ่อ
• บ่อน้ำบาดาลที่มีผลวิเคราะห์น้ำ	3,833	บ่อ

ที่มา : ฐานข้อมูลพสุธาธา กรมทรัพยากรน้ำบาดาล วันที่ 30 พฤษภาคม 2558

7.3 ป่าไม้ พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย

(1) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 22 ป่า เนื้อที่	1,697,520	ไร่
กรมป่าไม้รับผิดชอบ	348,367	ไร่
กรมอุทยานรับผิดชอบ	489,035	ไร่
สปก.รับผิดชอบ	840,955	ไร่

พื้นที่กันออก 19,164 ไร่

(2) พื้นที่อุทยานแห่งชาติ และวนอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง 565,843.31 ไร่

(3) พื้นที่ป่าชุมชน ¹ จำนวน 234 แห่ง 53 ,817 ไร่ 2 งาน 96 ตาราง

สภาพป่าประกอบด้วยป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง พรรณไม้สำคัญ ได้แก่ ประดู่ มะค่าโมง ตะแบก เหียง พลวง แดง เต็ง รัง พรรณไม้พื้นล่างที่ขึ้นอยู่หนาแน่น ได้แก่ หวานไพร ชัน ช่า ป่า เพ็ก หวาย กล้วยไม้ป่า หญ้าคา แฝก ฯลฯ

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดขอนแก่น

ตาราง : พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในจังหวัดขอนแก่น

(หน่วย : ไร่)

ลำดับ	ชื่อป่า	เนื้อที่ตาม กฎกระทรวง	เนื้อที่ อุทยาน ทับซ้อน	มอบให้ สปก.	พื้นที่กัน ดิน	พื้นที่กัน ออก	คงเหลือ ป่าสงวน
1	ป่าโคกหลวง	129,619	38,446	31,444	18,747	11,432	67,044
2	ป่าดงลาน	340,500	174,087	138,161	13,921	2,086	40,087
3	ป่าเขาสวนกวาง	38,750	-	9,467	166	256	29,193
4	ป่าภูเวียง	218,162	192,757	24,146	13,740	-	14,999
5	ป่าดงมูล	109,375	-	-	-	5,390	103,985
6	ป่าหนองอ่าง	11,718	-	11,718	2,046	-	2,046
7	ป่ากุดน้ำใส	6,093	-	6,093	20	-	20
8	ป่าห้วยเสียว	41,600	-	41,600	800	-	800
9	ป่าภูระงำ	158,050	-	158,050	13,189	-	13,189
10	ป่าสาวถี	17,656	-	17,656	6,958	-	6,958
11	ป่าหนองนกเขียน	22,006	-	22,006	898	-	898
12	ป่าหนองเม็กและป่าลุ่มพุก	128,250	-	128,250	12,819	-	12,819
13	ป่าโสกแต้	51,194	46,890	10,031	6,412	-	685
14	ป่าโคกหลวงแปลงสาม	97,656	22,980	78,941	9,467	-	5,202
15	ป่าสำราญ	29,275	-	29,275	-	-	-
16	ป่าหัวฝาย	14,843	-	14,843	4,526	-	4,526
17	ป่าโนนน้ำแบ่ง	152,343	-	152,343	1,303	-	1,303
18	ป่าโตกตลาดใหญ่	37,775	-	37,775	5,646	-	5,646
19	ป่าอุบลและป่าหัวลิง	5,543	-	5,543	-	-	-
20	ป่าดงซำ	69,018	-	69,018	20,623	-	20,623
21	ป่าบ้านนายมและป่าบ้านกุดดุก	4,219	-	4,219	160	-	160
22	ป่าภูเม็ง	13,875	13,875	-	-	-	-
	รวม	1,697,520	489,035	990,579	131,441	19,164	330,183

ที่มา : สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 ขอนแก่น ปี 2555

ตาราง : ป่าอนุรักษ์ของจังหวัดขอนแก่น

อุทยานวนอุทยาน/	เนื้อที่ (ไร่)	ครอบคลุมพื้นที่
1. อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน	215,892.52	ต.นาหนองทุ่ม อ.ชุมแพ ต.ห้วยม่วง ต.วังสาวบ ต.นาฝาย ต.ภูผาม่าน อ.ภูผาม่าน
2. อุทยานแห่งชาติน้ำพอง	108,750.79	อ.อุบลรัตน์ อ.บ้านฝาง อ.หนองเรือ อ.มัญจาคีรี และ ต.ดอนโมง อ.โคกโพธิ์ชัย
3. อุทยานแห่งชาติภูเวียง	203,125	ต.ในเมือง อ.ภูเวียง อ.ชุมแพ อ.สีชมพู และ อ.หนองนาคำ
4. อุทยานแห่งชาติภูเก้า ภูพานคำ	31,875	ต.บ้านดง อ.อุบลรัตน์ ต.ศรีสุขสำราญ ต.นาจิว อ.เขาสวนกวาง
5. วนอุทยานน้ำตกบ่าหลวง	1,200	ต.ห้วยยาง อ.กระนวน
6. วนอุทยานภูระงำ	5,000	ต.วังแสง ต.ห้วยแก อ.ชนบท
รวม	565,843.31	

ที่มา : สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 8 (ขอนแก่น) 2558

7.4 ทรัพยากรธรณี

แหล่งทรัพยากรธรณีที่สำคัญในจังหวัดขอนแก่น คือ

(1) แร่หินปูน มีอยู่ในเขตอำเภอภูผาม่าน อำเภอสีชมพู และอำเภอชุมแพ มีพื้นที่รวม 160 ไร่ ปริมาณแร่สำรอง 61.43 ล้านตัน มีการประกอบกิจการเหมืองแร่หินปูนเพื่อการอุตสาหกรรมก่อสร้าง จำนวน 12 แปลง

(2) ก๊าซธรรมชาติ พบที่อำเภอน้ำพอง เขาสวนกวาง และอำเภอชนบท มีเพียงแหล่งที่อำเภอน้ำพอง และอำเภอเขาสวนกวางที่ได้ขุดขึ้นมาใช้เป็นแหล่งพลังงานความร้อนร่วมในการผลิตกระแสไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยมีหลุมขุดเจาะก๊าซ จำนวน 2 แห่ง คือ

(2.1) หลุมขุดเจาะก๊าซ บริษัท เอ็กซอนโมบิล จำกัด ตั้งอยู่ที่ตำบลกุดน้ำใส อำเภอน้ำพองมี ปริมาณก๊าซสำรองประมาณ 1.5 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต ในปี พ.ศ.2533 มีปริมาณการใช้วันละ 40 ล้าน ลูกบาศก์ฟุต ปี พ.ศ. 2537 มีปริมาณการใช้วันละ 200 ล้านลูกบาศก์ฟุต ก๊าซที่แหล่งน้ำพองมีโรงงานผลิตก๊าซ ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกับหลุมขุดเจาะก๊าซ

(2.2) แหล่งก๊าซธรรมชาติสินภู่ออม บริษัท เฮสส์ (ไทยแลนด์) จำกัด โดยมีหลุมขุดเจาะอยู่ที่ อำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี และตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเขาสวนกวาง มีปริมาณก๊าซสำรอง 500,000-700,000 ล้านลูกบาศก์ฟุต และมีการต่อท่อระยะทาง 63 กม. เพื่อนำมาผลิตก๊าซที่ตำบลกุดน้ำใส อำเภอน้ำ พอง มีกำลังการผลิต 70 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน

(3) แหล่งแร่ที่สำคัญของจังหวัดขอนแก่น คือ แร่โพแทช หมายถึง แร่ที่มีธาตุโพแทสเซียม (K) เป็น ส่วนประกอบที่สำคัญ แร่โพแทชที่เกิดร่วมกับเกลือหินในประเทศไทยมี 2 ชนิดใหญ่ ๆ ได้แก่

(3.1) แร่ซิลไวต์ (Sylvite : KCl) ซึ่งมีธาตุโพแทสเซียมสูงถึงร้อยละ 52.4 มีสีขาว ขาวขุ่น หรือใส

(3.2) แร่คาร์เนลไลต์ (Carnallite : $KMgCl_3H_{22}O$) ประกอบด้วยโพแทสเซียมคลอไรด์ (KCl) ร้อยละ 26.87 และแมกเนเซียมคลอไรด์ ($MgCl_2$) ร้อยละ 34.3

แร่โพแทชที่พบในจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่จะเป็นแร่คาร์เนลไลต์ มีความหนาเฉลี่ย 25.88 เมตร ที่ระดับความลึกประมาณ 200-300 เมตร พบได้ในบริเวณพื้นที่อำเภอมืองขอนแก่น อำเภอบ้านฝาง และ อำเภอน้ำพองได้ของจังหวัด แร่คาร์เนลไลต์ของจังหวัดขอนแก่น มีปริมาณที่มีศักยภาพในเชิงพาณิชย์ ประมาณ 27,800 ล้านเมตริกตัน และแร่ซิลไวต์มีปริมาณที่มีศักยภาพในเชิงพาณิชย์ประมาณ 580 ล้าน เมตริกตัน

7.5 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สำคัญ

จังหวัดขอนแก่นมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาว ต่างประเทศเดินทางมาเยี่ยมชม ดังนี้

บึงแก่นนคร เป็นบึงธรรมชาติมีพื้นที่กว่า 600 ไร่ อยู่ติดกับถนนนิกรสำราญ มีถนนรอบ บึงเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวเมืองขอนแก่น ใช้เป็นที่จัดประเพณี วันดอกคูณเสียงแคนในเทศกาล วันสงกรานต์ โดยรอบบึงจะมีต้นคูณที่มีดอกสีเหลืองบานสะพรั่ง บ่งบอกถึงเทศกาลวันมหาสงกรานต์ได้ มาถึงแล้ว

เขื่อนอุบลรัตน์ ห่างจากจังหวัดขอนแก่นประมาณ 50 กิโลเมตร เส้นทางถนนมิตรภาพ (ทางหลวงหมายเลข 2 ขอนแก่น - อุตรดิตถ์) เป็นเขื่อนเอนกประสงค์ทั้งทำการผลิตกระแสไฟฟ้า การชลประทาน การประมง การคมนาคม การป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในฤดูฝนตลอดจนเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจตัวเขื่อนมีความยาว 800 เมตร สูงจากท้องน้ำ 32 เมตร สันเขื่อนกว้าง 6 เมตร มีโรงไฟฟ้าพลังน้ำด้านเหนือ ทางระบายน้ำล้นทางทิศใต้

อุทยานแห่งชาติภูเวียง ตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณ ตำบลในเมือง อำเภอภูเวียง เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2519 มีการค้นพบรอยเท้าและซากกระดูกไดโนเสาร์ และสัตว์โลกดึกดำบรรพ์อายุเกือบ 200 ล้านปี พบซากกระดูกไดโนเสาร์กินพืชขนาดใหญ่ตั้งชื่อว่า “ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรเน่” และพบซากไดโนเสาร์กินเนื้อขนาดเล็ก เดิน 2 เท้า หากินกันเป็นกลุ่ม ตั้งชื่อว่า “สยามโมไทแรนน์สอสิซานเอนซิส”

ถ้ำภูตาหลอ อยู่ที่บ้านวังสวาบ ตำบลวังสวาบ อำเภอภูผาม่าน เป็นถ้ำที่อยู่บนเนินสูง มีห้องโถงขนาดใหญ่ มีหินงอกหินย้อยอยู่ในสภาพสมบูรณ์ หินบางก้อนมีลักษณะเป็นเกล็ดแวววาว คล้ายเขี้ยวหุมนาน

ผานกเค้า เป็นภูเขาที่อยู่รอยต่อของอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น กับ อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย เป็นหน้าผาสูงชัน ลักษณะคล้ายนกเค้าแมว บริเวณใกล้หน้าผาเป็นถ้ำกว้างใหญ่

ถ้ำลายมือ อยู่ที่บ้านดอนกอก อำเภอหนองเรือ มีลักษณะเป็นเพิงหิน มีทางขึ้นที่สูงชัน ภาพเขียนเป็นลายเส้นสีแดงและภาพลายมือใช้สีแดงพ่นทับฝ่ามือลงบนหน้าผา กับภาพฝ่ามือสีแดงวางทับลงบนผนังหิน

ถ้ำค้างคาว ตั้งอยู่บนภูผาม่าน ห่างจากที่ว่าการอำเภอภูผาม่านประมาณ 2.5 กิโลเมตร ลักษณะเป็นถ้ำอยู่สูงระดับพื้นดินประมาณ 100 เมตร บริเวณหน้าผาสูงชันของภูผาม่าน เมื่อเข้าใกล้จะได้กลิ่นเหม็นของค้างคาว เนื่องจากมีค้างคาวขนาดเล็กอาศัยอยู่บนปลาน้ำจืด จะออกจากถ้ำ เวลา 18.10 นาฬิกา ของทุกวันโดยจะออกเป็นกลุ่มยาวคล้ายฝูงผึ้งขนาดใหญ่ เป็นระยะทางนับสิบกิโลเมตร

ถ้ำพญานาคราช อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอชุมแพ ภายในถ้ำมีพื้นที่กว้างขวางแบ่งออกเป็นห้องๆ แต่ละห้องจะมีหินงอกหินย้อยเป็นช่อขึ้นต่อกันเป็นเสาใหญ่ เมื่อกระทบแสงไฟจะเกิดประกายระยิบระยับสวยงาม

น้ำตกตาดฟ้า เกิดจากลำห้วยตาดฟ้าซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น กับอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ตั้งที่บ้านดงสะคร่าน หมู่ 7 ตำบลวังสวาบ ห่างจากที่ว่าการอำเภอภูผาม่าน ประมาณ 40 กิโลเมตร ลักษณะเป็นน้ำตก 5 ชั้น สูงประมาณ 80 เมตร

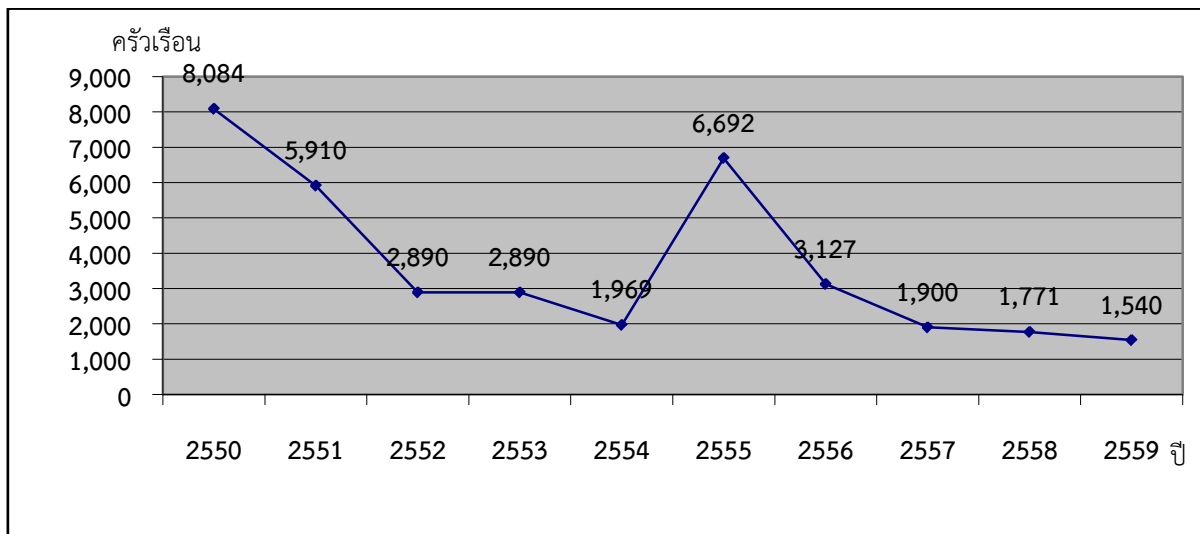
8. ข้อมูลเชิงสถิติที่สำคัญเชิงพื้นที่ของจังหวัด

8.1 ข้อมูล จปฐ.

จากการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2559 ในชนบท (อบต. และเทศบาลตำบลที่ยกฐานะจาก อบต.) ครอบคลุมพื้นที่ 26 อำเภอ 193 ตำบล 2,186 หมู่บ้าน 275,653 ครัวเรือน และที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง (เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบลที่ยกฐานะจากสุขาภิบาล) ครอบคลุมพื้นที่ 24 อำเภอ (ยกเว้น อำเภอหนองนาคำ และอำเภอเวียงเก่า) 33 เทศบาล 472 ชุมชน 74,715 ครัวเรือน พบว่ามีประชากรที่อาศัยอยู่จริง 1,221,785 คน เป็นชาย 594,645 คน คิดเป็นร้อยละ 48.67 เป็นหญิง 627,140 คน คิดเป็นร้อยละ 51.33 พบว่าคุณภาพชีวิตของคนไทยในชนบทตามเครื่องชี้วัด จปฐ. จำนวน 5 หมวด 30 ตัวชี้วัด ปรากฏว่า บรรลุเป้าหมาย 23 ตัวชี้วัด ไม่บรรลุเป้าหมาย 7 ตัวชี้วัด เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ที่บรรลุเป้าหมาย เพียง 22 ตัวชี้วัด

ในปี 2559 จังหวัดขอนแก่นมีครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. (30,000 บาท/คน/ปี) จำนวน 1,540 ครัวเรือน

แผนภูมิ : จำนวนครัวเรือนยากจน จากการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2550-2559

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น 2559

8.2 ข้อมูล กชช.2ค

จากการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค ปี 2558 จำนวน 26 อำเภอ 195 ตำบล 2,224 หมู่บ้าน พบว่า จังหวัดขอนแก่น ไม่มีหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1 (ล่างหลัง) มีหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2 (ปานกลาง) จำนวน 455 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 20.84 และหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 (ก้าวหน้า) จำนวน 1,728 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 79.16 โดยปัญหาพื้นฐานของหมู่บ้านตัวชี้วัด 5 อันดับแรก คือ

1. การกีฬา จำนวน 1,103 หมู่บ้านหรือร้อยละ 50.53
2. การได้รับการศึกษา จำนวน 1,024 หรือร้อยละ 46.91
3. การเรียนรู้โดยชุมชน จำนวน 980 หมู่บ้านหรือร้อยละ 44.89
4. การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชน จำนวน 962 หมู่บ้านหรือร้อยละ 44.07
5. คุณภาพของดิน จำนวน 811 หมู่บ้านหรือร้อยละ 37.15

ตัวชี้วัดการกีฬา : บ่งบอกถึงความร่วมมือของประชาชนในการดำเนินการแข่งขันกีฬา โดยดูจากจำนวนครั้งที่ ได้มีการแข่งขันกีฬาภายในหมู่บ้านหรือระหว่างหมู่บ้าน

ตัวชี้วัดการเรียนรู้โดยชุมชน : บ่งบอกถึงโอกาสในการได้รับการเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้านหรือจากศูนย์ เรียนรู้ชุมชนว่ามีมากน้อยเพียงใด

การได้รับการศึกษา : บ่งบอกถึงในหมู่บ้านมีเด็กที่อยู่ในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษา ภาคบังคับ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า รวมทั้งคนที่คนที่พลาดโอกาสการศึกษาในระบบโรงเรียน แต่ได้รับ บริการของการศึกษานอกโรงเรียนมากน้อยเพียงใด

ตัวชี้วัดการเรียนรู้โดยชุมชน : สะท้อนให้เห็นถึงโอกาสในการได้รับการเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน หรือจาก ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ว่ามีมากน้อยเพียงใด

ตัวชี้วัดการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชน : สะท้อนให้เห็นถึงคนในครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ มีโอกาส ได้รับเงินทุนหรือเงินกู้เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาว่ามีมากน้อยเพียงใด

8.3 ข้อมูลด้านสังคม

(1) ยาเสพติด

เนื่องจากจังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางในการคมนาคมไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ดังนั้น ปัญหาด้านยาเสพติดจึงเป็นลักษณะของเส้นทางผ่านเพื่อไปยังจังหวัดต่างๆ โดยยาเสพติดจะมีทั้ง แอมเฟตตามีน (เป็นส่วนประกอบของยาบ้า) กัญชาแห้งสด กระท่อม สารระเหย และยาไอซีโดย จำนวนคดียาเสพติดปี 2557 จำนวน 3,817 คดี เพิ่มจากปี 2556 จำนวน 338 คดี หรือร้อยละ 10.0

ตาราง : สถิติคดีอาชญากรรม จังหวัดขอนแก่น ปี 2551-2557

ปี	จำนวนคดี	จำนวนผู้ต้องหา (คน)
2551	1,797	1,912
2552	2,154	2,310
2553	2,472	2,641
2554	3,582	3,748
2555	3,241	3,309
2556	3,379	3,484
2557	3,717	3,817

ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น 2557

(2) ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.1 ด้านอาชญากรรม

จังหวัดขอนแก่นเป็นเมืองที่มีผู้คนมาอาศัยและประกอบอาชีพด้านต่างๆ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางการค้า การบริการ การขนส่ง รวมทั้งเป็นเมืองแห่งการศึกษา ประกอบกับเป็นเมืองที่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง ค่าครองชีพสูง จึงก่อให้เกิดปัญหาด้านอาชญากรรมในพื้นที่ ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556-2557) คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญคดีชีวิตร่างกายและเพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตาราง : สถิติการเกิดคดี-การจับกุมจำแนกตามกลุ่มคดี ปี 2554-2558

ประเภทคดี	ปี 2554		ปี 2555		ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558	
	รับ แจ้ง	จับ	รับ แจ้ง	จับ	รับ แจ้ง	จับ	รับ แจ้ง	จับ	รับ แจ้ง	จับ
กลุ่มที่ 1 : คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือน ขวัญ	57	43	66	52	63	48	65	55	86	69
กลุ่มที่ 2 : คดีชีวิตร่างกายและเพศ	450	315	473	346	384	250	430	284	493	412
กลุ่มที่ 3 : คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	595	443	745	466	871	411	848	423	1,465	817

ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น

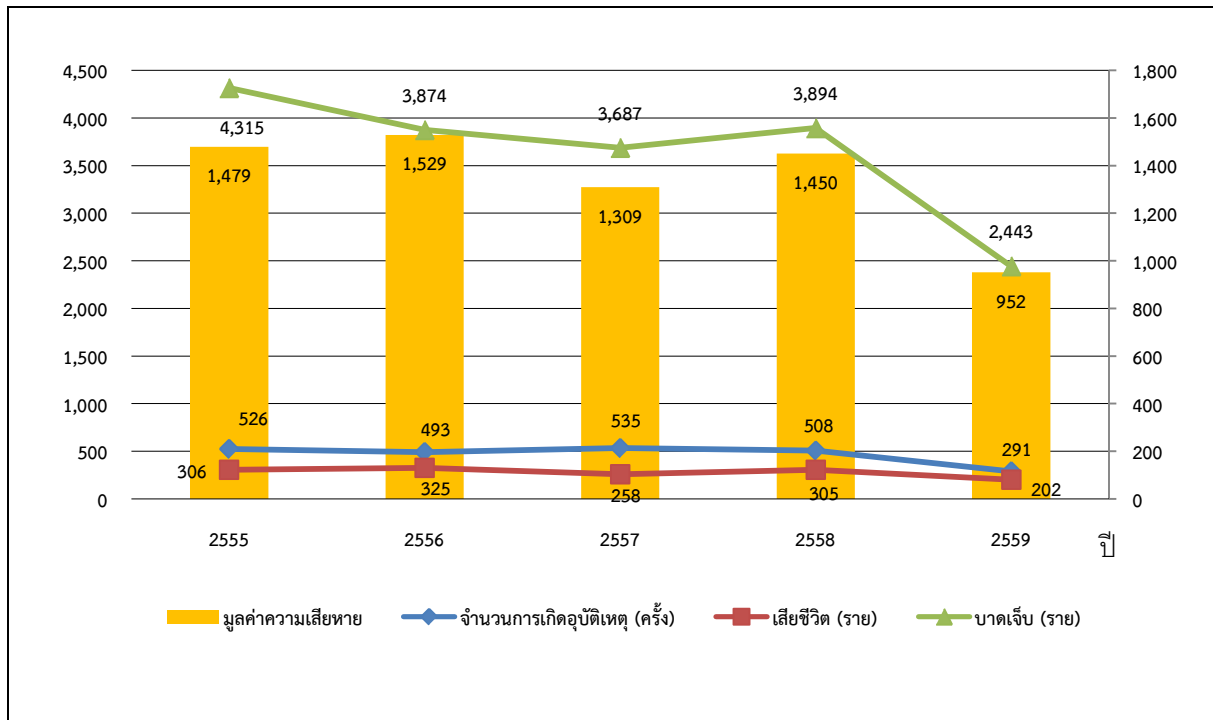
2.2 ด้านอุบัติเหตุทางบก

จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง ทางบก ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ จำนวนรถยนต์เพิ่มขึ้นทุกปีขณะที่พื้นที่การคมนาคมขนส่ง (ถนน) คงเดิมหรือเพิ่มขึ้นในอัตราที่ไม่สัมพันธ์กับจำนวนรถยนต์ ประกอบกับการขยายตัวของเขตเมือง ถนนมิตรภาพปรับเปลี่ยนเป็นถนนผ่านเขตเมือง จึงเป็นเหตุให้เกิดปัญหาการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนน

แผนภูมิ : สถิติการเกิดอุบัติเหตุ ปี 2555-2559

จำนวน : ครั้ง/ราย

พันบาท

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดขอนแก่น (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม 2559)

(3) ด้านสาธารณสุข

3.1 สาเหตุการป่วยของผู้ป่วยใน 5 อันดับแรก ได้แก่

- โรคระบบหายใจ
- โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการและเมตาบอลิซึม
- โรคระบบกล้ามเนื้อโครงร่างและเนื้อเยื่อเสริม
- โรคระบบไหลเวียนเลือด
- โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก

3.2 โรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาที่เกิดขึ้นในจังหวัดขอนแก่นปี 2557ที่เกิดขึ้นสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่

1. อูจจาระร่วง มีผู้ป่วย	16,564 คน
2. ไข้หรือไข้ไม่ทราบสาเหตุ มีผู้ป่วย	6,541 คน
3. ปอดบวม มีผู้ป่วย	3,788 คน
4. อาหารเป็นพิษ มีผู้ป่วย	3,765 คน
5. ตาแดง มีผู้ป่วย	2,204 คน

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ข้อมูล ณ เดือน มิถุนายน 2557

(4) ด้านภัยธรรมชาติ

ตาราง: คริวเรือนที่ประสบภัย ปี 2555-2559

ประเภทภัย	2555	2556	2557	2558	2559
อัคคีภัย	79	72	59	77	52
วาตภัย	4,248	2,167	2,888	7,602	2,665
อุทกภัยและดินโคลนถล่ม	2,648	26,747	1,156	-	278
ภัยแล้ง	234,185	230,441	194,376	96,149	65,708
ภัยหนาว	5,000	232,701	276,364	284,266	-

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดขอนแก่น (ข้อมูล ณ วันที่ 21 กันยายน 2559)

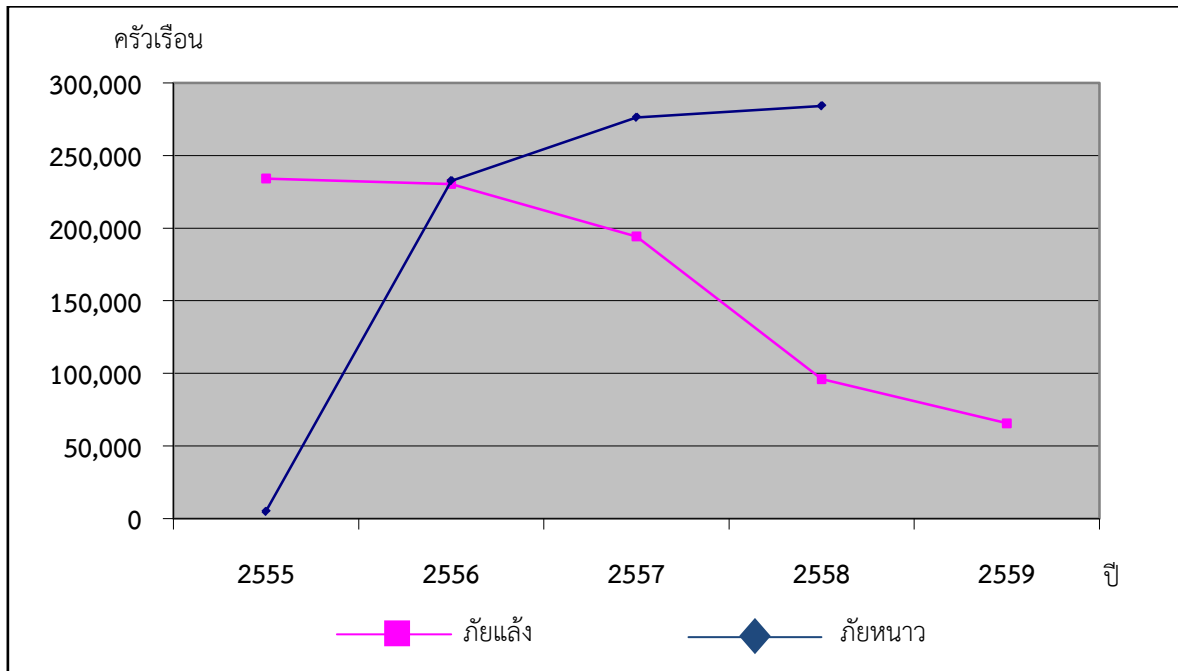
ตาราง: มูลค่าความเสียหายและความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ปี 2554-2558

หน่วย : บาท

ปี	ประเภทภัย					
	อัคคีภัย	วาตภัย	ฟ้าผ่า	อุทกภัย	ภัยแล้ง	ภัยหนาว
ปี 2554						
ความเสียหาย	12,466,905	13,686,966	286,600	618,278,715	-	-
ความช่วยเหลือ	831,600	10,950,381	133,000	603,041,375	49,816,865	19,073,224
ปี 2555						
ความเสียหาย	17,398,028	25,605,262	330,000	382,671,971	-	-
ความช่วยเหลือ	1,434,300	19,114,951	222,600	148,436,675	48,800,381	1,000,000
ปี 2556						
ความเสียหาย	18,540,977	9,498,036	-	-	-	283,328,785
ความช่วยเหลือ	1,070,174	5,369,298	-	-	-	-
ปี 2557						
ความเสียหาย	8,541,880	1,972,440	-	-	2,999,300	-
ความช่วยเหลือ	801,570	1,317,190	-	74,500	2,846,968	1,000,000
ปี 2558						
ความเสียหาย	-	-	-	-	-	-
ความช่วยเหลือ	-	-	-	-	3,560,883	1,000,000

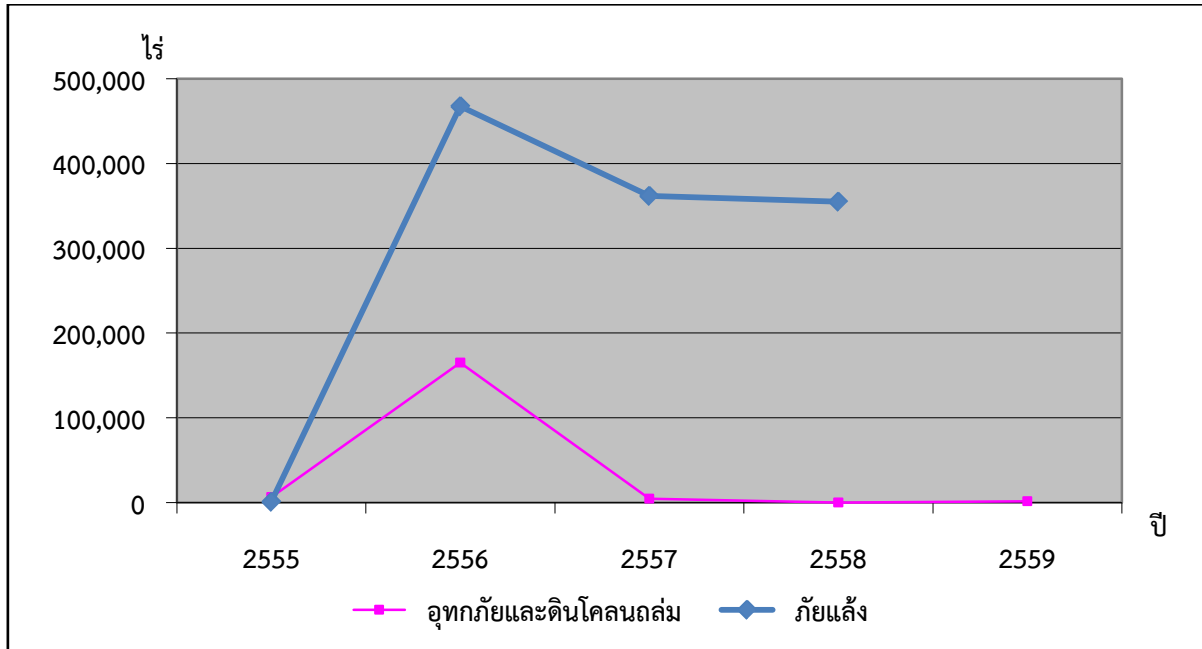
ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดขอนแก่น (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2558)

แผนภูมิ : คริวเรือนที่ประสบปัญหาภัยแล้งและภัยหนาว ปี 2555-2559

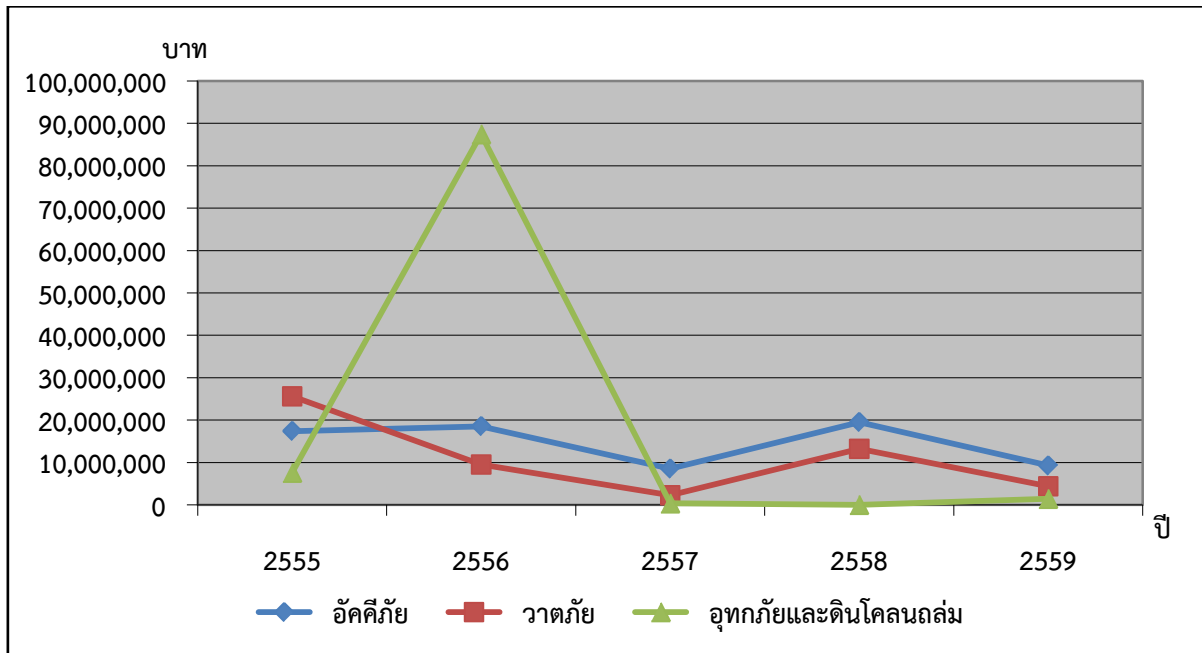
ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดขอนแก่น

แผนภูมิ : พื้นที่การเกษตรที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติ ปี 2555-2559

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดขอนแก่น (ข้อมูล ณ วันที่ 21 กันยายน 2559)

แผนภูมิ : มูลค่าความเสียหายจากภัยพิบัติ ปี 2555-2559

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดขอนแก่น (ข้อมูล ณ วันที่ 21 กันยายน 2559)

1.8.4 ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(1) ทรัพยากรป่าไม้

(1.1) ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 22 ป่า พื้นที่รวม 1,697,520 ไร่

(1.2) ป่าอนุรักษ์ ประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติจำนวน 4 แห่ง พื้นที่ 559,643.31 ไร่ และวนอุทยาน จำนวน 2 แห่ง พื้นที่ 6,200 ไร่ รวมพื้นที่ 565,843.3 ไร่

ในปัจจุบันสภาพปัญหาพื้นที่ป่าไม้จังหวัดขอนแก่นที่เป็นปัญหาหลักมีอยู่ 2 กลุ่ม คือ ปัญหาสิทธิในพื้นที่ประกาศเขตป่าไม้ และปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ ดังนี้

1) ปัญหาสิทธิในพื้นที่ประกาศเขตป่าไม้โดยมีสาเหตุมาจากการประกาศเขตป่าทับพื้นที่ทำกิน แนวเขตป่าไม่ชัดเจน ความต้องการพื้นที่ทำกิน ความไม่เข้าใจในข้อกำหนดบางประการของราษฎร

2) ปัญหาป่าเสื่อมโทรม โดยมีสาเหตุมาจาก กลุ่มนายทุนว่าจ้างราษฎรตัดไม้เพื่อการแปรรูป ราษฎรบุกรุกลักลอบตัดไม้ การแผ้วถางป่าเป็นพื้นที่ทำกิน การทำถนนและแหล่งน้ำ ไฟป่า ขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับเจ้าหน้าที่รักษาป่าราษฎร ขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้โดยมีความรุนแรงมากขึ้นแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

- เขตป่าสงวนแห่งชาติที่พบปัญหารุนแรง ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติดงลาน และดงขำ
- เขตป่าสงวนแห่งชาติที่พบปัญหาไม่รุนแรง ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติภูเวียง ภูระงำ โสภคแต่ เขาสวนกวาง โคนหลวง ภูเม็ง เป็นต้น
- เขตป่าสงวนแห่งชาติที่พบปัญหาน้อย ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติโนนน้ำแบ่ง หนองอ่าง กุดน้ำใส สาวะถี หัวฝาย หนองนกเขียน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากป่าเหล่านี้เป็นป่าขนาดเล็กและได้มีการส่งมอบพื้นที่ให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (สปก.) แล้ว

ตาราง: พื้นที่ป่าจังหวัดขอนแก่น ปี 2548-2558

รายการ	ปี					
	2548	2549	2551	2556	2557	2558
เนื้อที่จังหวัด (ไร่)	6,803,743.75	6,803,743.75	6,803,743.75	6,662,172.80	6,662,172.80	6,662,090.37
พื้นที่ป่า (ไร่)	666,212.50	604,362.50	804,599.76	713,921.60	730,582.20	734,792.35
ร้อยละต่อพื้นที่จังหวัด	9.79	8.88	11.83	10.72	10.97	11.03

ที่มา : สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้ 2558

(2) ทรัพยากรน้ำ

จังหวัดขอนแก่นอยู่ในเขตพื้นที่ 5 ลุ่มน้ำ คือ ลุ่มน้ำเชิญ ลุ่มน้ำพอง ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำห้วยแอก และลุ่มน้ำพังชู โดยเขตที่มีการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำจะอยู่ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำพองมากที่สุด รองลงมาคือลุ่มน้ำชี โดยจะใช้ประโยชน์ทั้งด้านเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ดังนั้นปัญหาที่พบอยู่เสมอคือ ปัญหาน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำพอง

คุณภาพน้ำในลำน้ำสายหลักของจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ แม่น้ำพอง ชี และเขิน ในช่วงฤดูแล้งคุณภาพน้ำค่อนข้างเสื่อมโทรมกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ และการอุปโภคบริโภคของประชาชน โดยเฉพาะคุณภาพในแม่น้ำชีช่วงที่ไหลผ่านอำเภอนบพิตำ อำเภอมัญจาคีรี และอำเภอเมืองบริเวณตำบลท่าพระ มีค่าการนำไฟฟ้าสูงเนื่องจากเกิดการชะล้างจากพื้นที่ดินเค็ม นอกจากนี้ การขยายตัวของชุมชนอย่างรวดเร็วทำให้มีการปล่อยน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ โดยมีได้ผ่านการบำบัด ทำให้แหล่งน้ำธรรมชาติมีคุณภาพเสื่อมโทรม ได้แก่ ลำห้วยจิกในพื้นที่อำเภอบ้านไผ่ ลำห้วยพระคือ และบึงหนองโคตรในพื้นที่อำเภอเมือง เป็นต้น

สำหรับลำน้ำพอง ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก เช่น โรงงานผลิตเยื่อกระดาษ โรงงานน้ำตาล โรงงานผลิตสุรา และโรงงานผลิต แอลกอฮอล์ เป็นต้น และการขยายตัวของการเล่นปลาในกระชังเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมในช่วงฤดูแล้ง และเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างสถานประกอบการและกลุ่มผู้เลี้ยงปลาในกระชัง เป็นประจำ

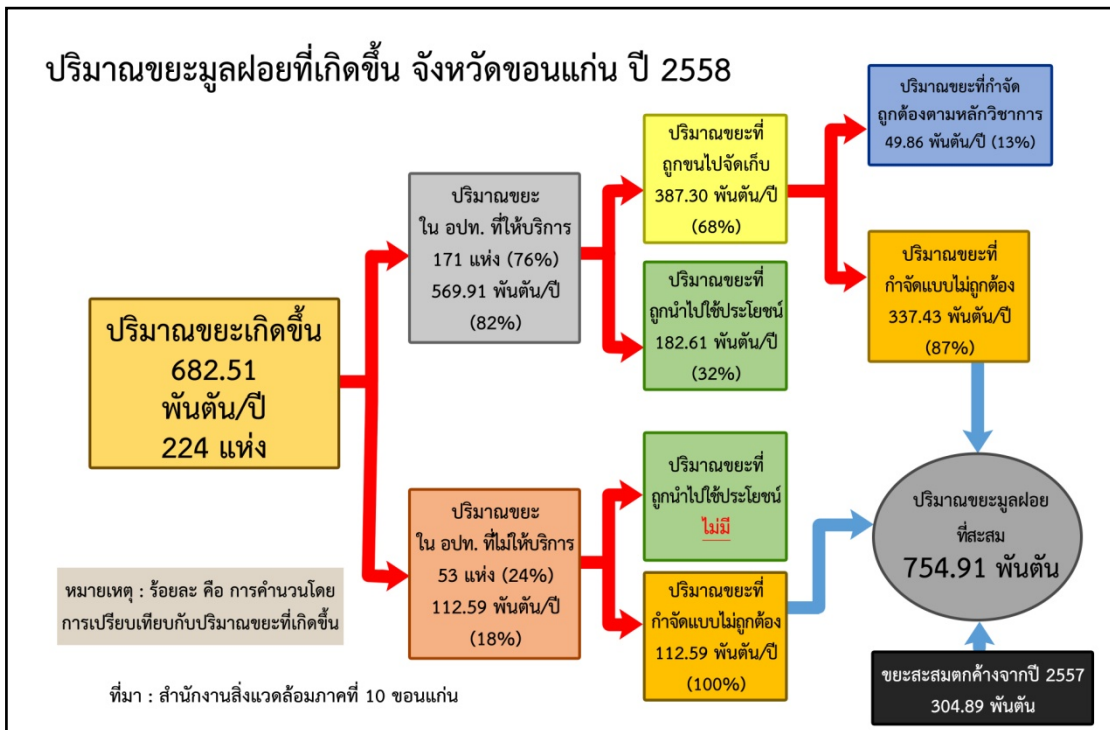
(3) ขยะมูลฝอย

จังหวัดขอนแก่น เป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีปริมาณขยะมูลฝอยมากเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศจากปริมาณขยะที่สะสมและเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จากข้อมูลของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10 ได้สำรวจปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 224 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาล จำนวน 84 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 140 แห่ง พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น มีจำนวน 682.51 ล้านตัน

ตาราง : ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2556 - 2558

อปท.	ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น (พันตัน)					
	ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เทศบาลนคร	80.13	11.51	77.49	11.61	79.97	11.72
เทศบาลเมือง	62.82	9.02	62.82	9.41	62.95	9.22
เทศบาลตำบล	242.05	34.75	219.31	32.85	230.26	33.74
อบต.	311.49	44.72	308.06	46.14	309.33	45.32
รวม	696.5	100	667.69	100	682.51	100

ที่มา : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10 ขอนแก่น

ตาราง : สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่มีผู้ใช้ตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป

ผู้ประกอบการ	จำนวนผู้ใช้	วิธีกำจัดขยะ
เทศบาลเมืองบ้านไผ่	10	ถูกหลักวิชาการ (Sanitary Landfill)
เทศบาลเมืองเมืองพล	10	ถูกหลักวิชาการ (Sanitary Landfill)
เทศบาลเมืองกระนวน	9	ถูกหลักวิชาการ (Sanitary Landfill)
วนิตาปัญญาพัฒนา	8	ไม่ถูกหลักวิชาการ (Open Dump)
เทศบาลนครขอนแก่น	4	ไม่ถูกหลักวิชาการ (Controlled Dump ตั้งแต่ 50 ตัน/วัน)
เทศบาลตำบลโนนคอม	3	ไม่ถูกหลักวิชาการ (Open Dump)
เทศบาลตำบลเปือยน้อย	3	ไม่ถูกหลักวิชาการ (Open Dump)
เทศบาลเมืองชุมแพ	2	ถูกหลักวิชาการ (Sanitary Landfill)
เทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์	2	ถูกหลักวิชาการ (Controlled Dump น้อยกว่า 50 ตัน/วัน)
เทศบาลตำบลเขาสวนกวาง	2	ถูกหลักวิชาการ (Sanitary Landfill)
เทศบาลโนนพะยอม	2	ไม่ถูกหลักวิชาการ (Open Dump)

ที่มา : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10 ขอนแก่น

*หมายเหตุ : - สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่มีผู้ร่วมใช้ 1 แห่ง มีจำนวน 13 แห่ง

- สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่มีผู้ร่วมใช้ มีจำนวน 82 แห่ง

สภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนจังหวัดขอนแก่น

1. ปัญหาผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย ของประชาชนจากการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาล
2. ปัญหาการขาดแคลนสถานที่กำจัดขยะ เนื่องจากการจัดหาสถานที่แห่งใหม่จะต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง นอกจากนี้ยังขาดการวางแผนการจัดการความร่วมมือกัน ในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะร่วมกันทำให้ไม่คุ้มทุน
3. ปัญหาด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ สำหรับการจัดการขยะไม่เพียงพอ
4. ปัญหาการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะ ไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินการ

(8) ข้อมูลด้านดิน

ทรัพยากรดินของจังหวัดขอนแก่นจะเป็นดินที่เป็นปัญหาประกอบด้วย ดินกรด พื้นที่ 680,488 ไร่ (ร้อยละ 10) ดินเค็ม พื้นที่ 118,012 ไร่ (ร้อยละ 1.73) ดินตื้น (มีลูกรัง กรวด หิน) พื้นที่ 300,000 ไร่ (ร้อยละ 4.41) ดินทราย พื้นที่ 823,743 ไร่ (ร้อยละ 12.11) พื้นที่ลาดชัน พื้นที่ 472,526 ไร่ (ร้อยละ 6.95) พื้นที่อื่นๆ (เช่น เป็นด่าง พื้นที่เบ็ดเตล็ด) พื้นที่ 4,408,808 ไร่ (ร้อยละ 64.8)

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดขอนแก่น 2554